

Boden-ANAN

medlemsblad för

Boden
Överluleå
ForskarFörening

Nr 4

Årgång 20

Oktober 2011

Ulla Wikman förklarar "Vad en gravsten kan berätta" Se artikel på sid 10

"Varmkorvgumman" Kristina Hagberg serverar vandrarna på "Kulturarvsdagen"

Foton: Eila Fredriksson

Innehåll

- s.2 Föreningsinformation, Ordförande har ordet
- s.3 Rättelse, Motorvärma-re, Klassfoton till salu, Kurser m.m. Medlemsmöte, Nytt i BÖFF:s hyllor, Öppet hus
- s.4 Varför krig igen?
- s.7 Julhälsningar
- s.8 En hemvändande Edeforsbo
- s.9 Norsk mor skriver till sin son, Smittofara
- s.10 BÖFF:s aktiviteter, Kyrkogårdsvandring
- s.11 Arnold Rörling
- s.12 Ett fotbollsproffs från Vittjärn
- s.13 Antavla för Stig Olof Sundqvist
Ewa Sandberg
- s.14 Inbjudan BÖFF 20 år
- s.15 Nya medlemmar, Adressändringar, Tack, Grattis
- s.16 Radiobunkern i Boden
- Bilagor: 2 st korsord

Styrelse och övriga funktionärer för Boden Överluleå ForskarFörening

*medlem i Sveriges Släktforskarförbund

Föreningens adress: Boden Överluleå ForskarFörening Idrottsgatan 2 D, 961 64 BODEN

Plusgiro: 1 57 58 – 6

Tel till Råbäcksgården: 0921 - 504 13, e-post: boff.boden@spray.se. Hemsida: bodensforskarforening.n.nu

Ordförande	Björn Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: bjorn.fredriksson@egonet.se			
Sekreterare	Berit Andersson	Vargvägen 13	961 68	Boden	tel 0921 - 163 58
Kassör	Anne-Britt Brunnström	Salladsvägen 11	961 47	Boden	tel 0921 - 723 28
Ledamot	Lars Berg	Kusön 228	961 98	Boden	tel 0921 - 501 39
Ledamot	Rolf Stenlund	Drottninggatan 34 B	961 76	Boden	tel 0921 - 526 75
Styrelsesuppleanter	Berthill Munkestam	Rubinvägen 16	961 46	Boden	tel 0921 - 654 45
	Niklas Nyström	Kalkkällvägen 14	961 96	Boden	tel 0921 - 644 49
Valberedning	Anna-Maria Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 533 33
	Ingmar Åkerstrand	S Bredåker 57	961 95	Boden	tel 0921 - 47 01 65
	Kåre Andersson	Alträsk 62	961 95	Boden	tel 0921 - 48 11 17
Revisorer	Carl-Lennart Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 533 33
	Anna Wedén	Strandplan 21	961 34	Boden	tel 070 - 341 30 31
Revisorsuppleanter	Catharina Källström	Drottninggatan 16 B	961 35	Boden	tel 0921 - 102 63
	Rickard Pahlsson	Santasaari 23	953 95	Nikkala	tel 0922 - 230 13
Redaktör för medlemsbladet:	Eila Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: eila.fredriksson@egonet.se			
Bildansvarig	Göte Sundberg	Pilotvägen 7	961 39	Boden	tel 0921 - 161 42

MEDLEMSAVGIFT, KODKORT och NYCKEL

Medlemsavgiften för år 2011 är 150 kronor.

Kodkort till ytterdörren och nyckel till kammaren finns att köpa i Råbäcksgården. Kodkort kostar 50 kronor och nyckel 120 kronor. För att köpa dessa fordras att du är medlem i föreningen. Kortet ger tillträde till lokalerna från kl. 07.00 till kl. 21.00 alla dagar i veckan. Nyckeln ger tillträde till kammaren, där vi förvarar våra samlingar.

Ta kontakt med någon i styrelsen om du är intresserad.

ADRESSÄNDRING

Om du ändrat adress, var vänlig meddela föreningen din nya på e-post: boff.boden@spray.se eller tel 0921-653 15. Vi får inte adressändringar från något register.

PLANERAD UTGIVNING

Boden-ANAN planeras komma ut:
vecka 8 - manusstopp 12 februari 2012
vecka 19 - manusstopp 29 april 2012

Ordförande har ordet

Sedan förra numret av Boden-ANAN kom ut, har jag av släktforskarförbundets ordförande Barbro Stålheim, blivit utsedd som förbundets representant på en jubileumsresa till Estland. Ombord på färjan dit, var jag en av de tre föreläsarna! Denna historiska resa har följt Carl XII, och hans karoliner fotspar, från Sverige och Karlshamn till Tallin (Reval) och vidare längs E 20, och sista delen längs den gamla kustlandsvägen till Narva. I Narva besökte vi slagfältet, där slaget stod från den 20 november 1700. När man står på kanten av Hermannsberget, och tittar ut över gräsfälten mot Narva som skymtar i fjärran, hör man tydligt historiens vingslag inom sig! Efter besöket på slagfältet besökte vi en mängd andra historiska platser, för att sedan resa mot Lais, den ort där kung Carl XII och armén gick i vinterläger 1700/1701. Det var där som det första skrivna exercisreglementet framtofs!

Vårt arrangemang "Gröna platser" på kulturarvsdagen den 11 september, blev en välbesökt tillställning med de två guidade vandringarna vi genomförde i stans centrala parker,

så nu är det fler bodensare som vet vad Bodenpilen är för träd! Ett särskilt tack till Tage Englund, parkavdelningen Bodens kommun, som var guide på första vandringen. Jag vill också tacka Eila Fredriksson, Kristina Hagberg och Carina Schyllander, för snabb korv- och kaffeservering när vandrarna återkom.

I höst skall vi, i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan, genomföra ett pilotprojekt med att bedriva släktforskning på Kläppgården i Harads. Enligt principen, "om inte Moses kan komma till berget, så får berget komma till Moses." Vi är där nu, alltså i den digitala utvecklingen, att man kan vara hemma i Gullträsk och ta del av arkiven. Tekniken finns, men kunskaperna att läsa gammal text, den egna dokumentationen och kyrkans administrativa system, måste fortfarande läras in hos den enskilde släktforskaren.

Lördag 11 februari 2012 kommer BÖFF:s 20-årsjubileumsfest att genomföras. En kommitté är tillsatt, som har till uppgift att skapa en trevlig fest. En resumé av föreningens verksamhet under dessa 20 år behöver dokumenteras!

Önskar Er alla en God Jul och ett Gott Nytt forskarår!

Björnvrål

Rättelse

I Boden-ANAN nr 3/2011 sid 7 har Johannes Samuel Hedström fått fel födelseuppgift.

Han är född i Kyrkoby Överkalix 1770-06-13 (ej 1771-07-15) och son till komminister Pehr Hedström och mademoselle Maria Lidberg (Överkalix C:2). Johannes Samuel avled 1836-02-16 (C:4) i Innanbäcken (AI:5b s 269). Han gifte sig 1833-12-17 med Margareta Bäckzelius f 1803-05-12 och de fick en son Johan Peter f 1833-11-01 (C:4).

Forskare 830 BÖFF Göran Ramme

Motorvärmare

Nu när vintern och kylan snart är här, så har föreningen hyrt två elstolpar (4 uttag) som ni kan nyttja. Dessa finns vid kyrkomuren, närmare kyrkstugorna, mitt emot en stor tall. Stolparna är märkta med Boden Överluleå ForskarFörening. Du betalar endast 5:-/dag eller 50:-/mån. När du betalar, lägg pengarna i burken märkt "motorvärmare" som finns på bordet i stora salen!

Klassfoton till salu

Föreningen har erhållit ett antal skolfoton av Kristina Hagberg. Fotograf Östen Karlsson.

Dessa klasser finns:

Framnäs, läsåren 1957-58, 1958-59, 1959-60, 1960-61, 1961-62, 1962-63, 1963-64, 1964-65, 1965-66, 1966-67 och 1967-68

Förskoleseminariet Luleå (okända år)

Kalix Folkhögskola, läsåren 1963-64, 1964-65, 1965-66

Luleå stads Tekniska skola (okända år)

Röda Korsets sjuksköterskeskola Boden (okända år)

Sunderby Folkhögskola, läsåren 1965-66, 1967-68 och 1968-69

Tekniska Gymnasiet Luleå (okända år)

Vittjärvgårdens Lanthushållsskola (okända år)

Storlek 24 x 18 cm 20:-/st

Ta kontakt med Carina på forskarföreningen tel 0921-504 13

Kurser m.m. i Råbäcksgården

Den 17 oktober kl 18.30 har vi trivselkväll och visar hur vår nya bokbindningsmaskin fungerar. Måndag 24 oktober presenterar vi programmet Holger8 kl 18.30. "Återställare" 26/10 och 2/11 kl 18.30 - 21.00. Släktforskning SV tisdagar kl 18.30 - 21.00, SV onsdagar kl 13.00 - 16.00 och ABF torsdagar kl 18.30 - 21.00. Elever från Björknässkolan 17/10, 21/10, 7/11 och 11/11, alla dagar kl 10.00 - 11.20.

Medlemsmöte

Söndag 30 oktober kl 14.00 i Almska skolan

Föredragshållare:

Olavi Korhonen

om "Ortnamn och samisk kultur"

På dagordningen:

20-årsjubileumsfesten

Medlemsresa 2012

Medlemsavgift 2012

Stämma i Gävle 2012

Verksamhetsplan 2012

Välkomna!

Besökslotteri!

Kaffe!

Nytt i BÖFF:s hyllor

Arbetets bok

Arkiven sjunger - nedslag i svensk musikhistoria

Byar i södra Älvsbyn

Båtsmän i Sundbyberg

En norrbottensk läsarechef

En släktsägen från Tornedalen

Fader okänd

Hedens by, Överluleå socken

Kartforskning

Krigsarkivet och släktforskaren

Meldercreutz och Hermelin

NJA - stålverket i norr

Slakten, En svensk - amerikansk krönika

Släktforskarnas årsbok 2011

Stockholm stads tänkeböcker

Svenska lokmän del 1 + del 2

Våra kyrkor

Överkalix 1644 - 1944

Öppet hus med varm glögg

Lördagen den 10 december kl 10 - 16 och söndagen den 11 december kl 11 - 16, håller BÖFF öppet hus i forskarlokalen. Vi bjuder på varm glögg och pepparkakor!

Om du är intresserad av att veta något om dina rötter, visar vi hur man gör detta! Passa även på att inhandla en bok i julklapp. Vi har ett stort antal att välja mellan!

Välkommen!

Varför krig igen?

Del 4 (sista delen) av Eilert Gezelius

Wilhelm Lagerborg föddes i Bygdeå 14 maj 1765. Han blev rustmästare vid Västerbottens regemente 1777, sergeant 1779, fänrik 1780 och major 1805. När kriget bryter ut 1808 kommenderas han till den svenska huvudarmén. Den 2 maj 1808 vid slaget om Pulkkila skadas han så svårt att han avlider en månad senare i sviterna.

Samuel Laurell föddes i Savolax Finland 13 november 1782. Han blev sergeant vid Karelska dragonkåren 1803. Laurell deltog i kriget mot Ryssland 1808-1809.

Olof Lindvall föddes i Blåsmark utanför Piteå 31 december 1767. Han blev volontär vid Västerbottens regemente som 10-åring, rustmästare 1786, furir 1787, fanjunkare 1806 och fänrik 1809. I augusti 1809 var han chef för en styrka på 100 man, som lyckades avslå och bekämpa 300 ryssar som försökte landstiga på Vaajasalo holme. Året efter när de svenska trupperna gav upp striden mot ryssarna i Skellefteå blev han tillfångatagen och förd till ett fångläger i Ryssland. Därifrån lyckades han fly och tog sig på krångliga vägar hem till Sverige igen. Vid hemkomsten blev han placerad på Piteå kompani.

Samuel Lökk föddes i Uppsala 6 december 1761. Han blev volontär vid Upplands regemente 1781 och kom som sekundlöjtnant till Västerbottens regemente 1782. Under 1808-1809 års krig var han tillförordnad fältkommissarie vid Norra finska generalkrigskommissariatet fram till det upplöstes den 4 juni 1809.

Carl Lychou föddes i Stockholm 8 juli 1776 och kom som stabsfänrik till Västerbottens regemente 1793. Han utnämndes till kapten 1805. När kriget bröt ut 1808 följde han med regementet till Finland. Efter striden om Vasa den 25 juni blev han tillfångatagen och fick vistas under svåra förhållanden i ryssarnas fångläger i Novgorod. Han och många andra svenskar släpptes ur fångenskapen den 18 december 1809.

Mauritz Wolfgang von Löwenadler föddes i Klocketorp Kalmar län 1 april 1776. Han kom som stabsfänrik till Västerbottens regemente 1796, blev fänrik vid Lövångers kompani 1805. Han deltog i kriget 1808 fram till dess slut året efter.

Johan Henrik Malm var född 15 februari 1782 i Julkulanniemi Kuopio Finland. Han blev volontär vid Savolax infanteriregemente 1799 och löjtnant i den svenska armén 1808. Han följde med Västerbottens regemente som kommenderades ut i krig mot Ryssland. Direkt kriget tar slut avförs han ur rullorna.

Clas Robert Memssen föddes i Imola Finland den 22 oktober 1785. Han var först biträde åt häradshövdingarna i Finland innan han 1808 blev kanslist vid Finska arméns generalkrigsrätt. Han deltog inte i några strider under 1808-1809 års krig.

Anders Gustaf Moritz föddes den 9 mars 1772. Han blev volontär vid Västerbottens regemente 1787, sergeant 1788 och fänrik 1794. Han var med vid 1808-1809 års krig där han vid slaget om Oravis blev omringad med sin trupp av ryssarna. Med värjan i hand slog han sig igenom den ryska övermakten och först tre dygn senare nådde han tillbaka till de svenska förbanden. Efter dessa strapatser insjuknade han snabbt och avled i Finland den 2 oktober 1808. Kamraterna begravde honom på Korajokko kyrkogård i Finland. Han blev endast 36 år gammal.

Carl Erik Moritz föddes 9 juli 1786 i Gammelstad utanför Luleå. Han var kusin till nyssnämnde Anders Gustaf Moritz. Carl Erik blev volontär vid Västerbottens regemente 1796 och var klar med sin underofficersexamen 1807. Han följde med sitt regemente när kriget bröt ut 1808 och gjorde så stora insatser vid striderna om Vasa, Alavo, Virdois och Skellefteå att han erhöll silvermedalj för tapperhet i fält.

Johan Nilsson Mård var född 1770 och deltog vid generalmönstringen 20 år senare. 1808 när kriget bröt ut följde han med Livkompaniet till Finland och ingick i Sandels brigad. Han anges ha varit med vid mönstringen den 23 juli 1808 i Toivala och torde då varit med i den av Runeberg omtalade sång om striden vid Virta bro den 27 oktober. Vid kassationsmönstringen den 4 april 1810 i Luleå blir han antecknad som sjuklig men tillåts stå kvar i soldattjänst tills förbättring skett.

Carl Adolf Möllersson föddes i Stockholm 25 september 1755. Han blev fänrik vid Västerbottens regemente 1779 för att tio år senare stå som löjtnant vid Tornerheimska lätta infanteribataljon. Han flyttar över till Kajana bataljonen 1791 och får 1802 transport till Adelsfanan där han blir ryttmästare. 1808 när kriget bryter ut är han kompanichef vid Upplands första lantvärnsbataljon. Han blir nu snabbt bataljonschef och ledde sitt förband vid striderna om Lemo 20 juni och Kimito den 2 augusti.

Johan Olof Möllersvärd var född i Mäntäsälä Tavastehus län Finland. 1797 var han kadett vid krigsakademien och blir utexaminerad 1803. Han blev fänrik vid Finska gardesregementet 1803 och stabs-

fänrik 1807. 1809 slogs han bland annat mot ryssarna vid Holmön den 21 mars och Hörnefors den 5 juli.

Michael Johansson Pilkoger var född 1764 i Finland. Han var med även under 1788 års krig där han deltog i striderna om Uttismalm och träffades av ett skott i högra benet. Han tjänstgjorde då på Piteå kompani och blev efter kriget belönad med tapperhetsmedaljen i fält. Vid hemkomsten från det kriget anhöll han om att få ändra sitt soldatnamn till Fanspets, vilket bifölls. När nästa krig bröt ut mot Ryssland var han den förste att gå ut i fält igen. Han tjänstgjorde för svenska huvudarmén bägge åren och var med vid slaget om Virta bro. Han är en av få svenskar som belönats med tapperhetsmedaljen vid två tillfällen.

Gustaf Adolf Queckfeldt föddes på Glömminge i Solberga socken Jönköpings län den 18 november 1780. Han blev först volontär vid Älvsborgs regemente 1794 för att flytta över till Jönköpings regemente 1796 där han avancerade vidare och blev bataljonsadjutant 1800. Han fick transport till Västerbottens regemente 1801 med fänriks grad.

Vid striderna i Finland blev han skottskadad i huvudet vid striderna om Ruona bro den 1 september 1808. Några månader senare blir han på nytt skadad i huvudet av en muskötula. Det föranledde att han blev hemkommenderad till Umeå fältbataljon 1809.

Samuel Rosén var född i Åbyn Västerbotten 20 maj 1763. Han inledde som volontär vid Västerbottens regemente men fick avsked 1795. Han återkommer i tjänst vid samma regemente 1808 och blir fänrik vid lantvärnsbataljonen. Samuel Rosén blev chef för 2:a kompaniet och blev kommenderad till Torneå för att exercera kvarlämnade reserver och bevaka ryska fångar. Enligt regementschefens skrivning var Rosén en hurtig, mandomsfull och tapper karl. Detta till trots lämnar han svenska armén 1809 och övergår till rysk tjänst.

Carl Ulrik Schildt föddes i Skellefteå 1768 och kom som volontär till Västerbottens regemente 1785. Han blev löjtnant 1789, kapten 1795 och major när kriget bröt ut 1808. Han deltog i kriget mot Ryssland och var med vid striderna om Uttismalm, Likkala, Korhois och Wihikala.

Carl Ulrik Schildt föddes i Kalix den 10 januari 1772. Han inledde sin militära bana som volontär vid Västerbottens regemente 1784 för att gå vidare och vara kapten tillika chef för Torneå kompani. 1808 deltog han vid krigsutbrottet i Finland. Vid striderna i Pulkila den 2 maj samma år blev han sårad, men halvåret senare är på krigsfot igen och deltar i slaget om Virta bro.

Gustaf Ulrik Schildt var född 1762 och blev volontär 1774 som 12-åring. Han kommer till Västerbottens

regemente 1785, blir löjtnant 1789, kapten 1795 och major 1808. Under 1808-1809 års krig tillhörde han Savolaxbrigaden och utmärkte sig vid striderna om Pulkila och senare även vid Virta bro. Efter det sistnämnda skrev general Sandels i sin rapport. "Majoren och riddaren von Schildt har som bataljonschef vid Virta bro genom sin oförskräckthet uppmuntrat sin trupp att göra sin skyldighet". Gustaf Ulrik vägrade att underteckna villkoren vid kapitulationen i Kalix. Det föranledde de högre militära cheferna att döma honom till degradering i två månader med skyldighet att förrätta vanlig soldattjänst vid närmaste garnison.

Johan Ulrik Schildt föddes den 13 oktober 1793 i Skellefteå och var son till Carl Ulrik Schildt tidigare omnämnd. Han blev korpral vid Västerbottens regemente 1807 och klarade precis underofficersexamen när kriget bröt ut. Han var med vid fälttågen i Finland 1808 och i Västerbotten året efter. Vid striderna om Skellefteå den 15 maj 1809 blev han tillfångatagen av ryssarna och beordrad till arbetskommandering.

Johan Abraham Schmaltz föddes i Skellefteå 25 december 1758. 1786 blev han bataljonspastor vid Västerbottens regemente och 1801 utnämndes han till regementspräst. Han deltog i fälttågen i Finland 1788-1790 samt under 1808-1809 års krig var han med vid slaget om Vasa och skadades svårt.

Johan Fredrik Silfwerbrand föddes i Lövånger 20 januari 1764. Han blev utnämnd till furir 1779, sergeant 1787, fänrik 1788 och stabskapten 1808. Han deltog fullt ut i 1788-90 års krig. 1808 var han på nytt kommenderad till Finland och deltog då bland annat i striderna om Pulkila och vid Virta bro där han blev skadad.

Carl Gustaf Sjöberg föddes i Ljungby Kalmar län 22 september 1764. Han började sin militära bana som fänrik vid Frikåren på Öland 1788. Två år senare är han fänrik vid Västerbottens regemente och kommenderas ut i krig mot Ryssland 1788-90. Efter det sökte han och fick avsked för att på nytt inträda i kronans kläder när nästa krig bryter ut 1808. Han blir då förordnad till kompanichef vid Västerbottens lantvärnsbataljon. 1809 inkommer Sjöberg med en skrivelse, att hans lilla egendom blivit rov för härjande ryssar, till och med hans barn och hustru hade blivit frånstulna sina gångkläder. Hans hustru och barn hade flytt till skogs och uppehållit sig där i flera dagar undan härjande ryssar.

Nils Spolander föddes i Uleåborg 16 mars 1767. Han inledde sin militära bana som extra sergeant vid Österbottens regemente 1788. 1790 var han klar med sin officersexamen och blev fänrik vid Kajana

bataljonen där han sedan var kvar fram till 1808 när han utnämndes till regementskvartermästare. Han tjänstgjorde vid Sandels fördelning och slogs både vid Koivisto och Toivola för att året efter delta i striderna vid Umeå. Han deltog i bägge krigen mot Ryssland och först långt senare, närmare bestämt 1839 erhöll han guldmedalj för tapperhet i fält.

Johan Adolf Stenberg var född i Gammelstad utanför Luleå 31 augusti 1773. Han blev volontär vid Västerbottens regemente 1790 och utnämndes till fänrik 1808. Samma år bara en månad efter fänriksutnämningen stupar han vid striderna om Virta bro i Idensalmi. Han var då placerad vid Livkompaniet.

Johan Wilhelm Stierncreutz föddes i Brunskogs socken i Värmland 6 maj 1769. 1781 blev han sergeant vid Västerbottens regemente. Efter ett flerårigt uppehåll för studier vid Uppsala återkommer 1789 som stabsryttmästare vid Adelsfanan. 1792 är han kapten vid Tavastehus regemente, men får avsked samma år. Han återkommer i militär tjänst och är ett tag sekundlöjtnant vid Österbottens regemente och Kajana bataljonen. Vid kapitulationen i Skellefteå 1809 blir han tillfångatagen och förd till Ryssland, men släpps i december samma år.

Erik Ström föddes i Säbrå Ångermanland 18 februari 1790. Han blev volontär vid Västerbottens regemente 1808. Han följde med sitt regementes Norra fördelning till Vasa i Finland där han blev tillfångatagen den 25 juni och satt ett och ett halvt år som krigsfånge i Kostroma.

Arvid Joachim Taube föddes i Jorois socken i Finland 26 augusti 1777. Han blev volontär vid Savolax fältjägare 1793. Han var länge i garnisonstjänst vid den väldiga fästningen Sveaborg där han klarade av sin officersexamen 1805. Han deltog i 1808-1809 års krig mot Ryssland och var i allra högsta grad med när striderna fortsatte på svensk mark vid Holmön, Hörnefors och Umeå 1809. Han erhöll senare guldmedalj för tapperhet i fält.

Florus Jakob Axel Toll måste ha något av ett rekord i obruten militärtjänstgöring. I hela 71 år var han i kronans kläder. Han föddes i Tennala socken, Nylands län i Finland den 7 september 1766. Han blev furir vid Nylands dragonregemente 1779. 1804 är han löjtnant vid Adlercreutz regemente för att sedan övergå som kapten till Västerbottens regemente. Under sin långa bana som militär var han förstås med på många håll. Bland annat var han i Sveaborg under belägringen 1808 där han blev tillfångatagen av ryssarna men lyckades fly kort därefter. 1809 fick han slåss mot ryssarna igen vid Degernäs, Skellefteå och Hörnefors, vid den sistnämnda striden var han sekundchef för svenska infanteribataljonen. Han blev medaljerad ett

flertal gånger. Guldmedalj för tapperhet i fält, Riddare av Svärdsorden och Carl XIV Johans medalj. Han slutade sin militära bana på Hallands regemente 1850 med överstelöjtnant grad. Han hade då oavbrutet tjänat försvaret i 71 år. Toll avled 1856 vid en ålder av 90 år.

Erik Turdjäll föddes i Nedertorneå 26 augusti 1782. Han blev volontär vid Västerbottens regemente 1799. Han deltog i 1808-1809 års krig i Finland. Bland annat blev han krigsfånge vid kapitulationen i Skellefteå och satt under sin fångenskap i Jaroslaw. Under krigsåren tillhörde han Piteå kompani.

Johan Petter Turdjäll föddes i Bygdeå 28 januari 1768. Han inledde sin bana som volontär vid Västerbottens regemente 1779. Efter en tids studier i Uppsala återkom han i tjänst till regementet och blev fänrik 1789. 1808 när kriget bröt ut var han utnämnd till kapten och regementskvartermästare. Han stupade vid striderna om Vasa den 25 juni 1808.

Nils Jacob Turdjäll föddes i Nysätra Västerbotten 9 december 1765. Han blev volontär vid Västerbottens regemente 1777 och furir 1781. Han började studera vid Uppsala 1782 men var åter tillbaka i militär tjänst 1785 som sekundadjutant. Han blev fänrik 1786, löjtnant 1789 och katen 1796. Han deltog i 1808-1809 års krig och deltog i striderna vid Vasa, Alavo, Ruona och Salmi.

Bengt Fredrik Ulfhielm föddes 29 juni 1788 i Luleå. Han blev volontär redan som 12-åring vid Västerbottens regemente och utnämndes 1808 till fänrik. Han inställde sig samtidigt till Västerbottens tjänstgöring, som då var förlagt i Sundsvall. Därifrån följde han med generaladjutanten Bergensträhles trupper till Finland, där var han med vid den olyckssaliga striden i Vasa, sårades och tillfångatogs. Han fördes som krigsfånge och satt i ett och halvt år under usla förhållanden i Kostroma där han släpptes på julafton 1809.

Clas Ambjörn Ulfhielm var född 10 augusti 1791 i Luleå och bror till Bengt Fredrik. Han blev sergeant 1807 och fänrik 1808. Han deltog också i 1808-1809 års krig där han även tillfångatogs i Vasa. Han blev dock frisläppt ganska snart och var sedan med i striderna vid Alavo, Verdois, Ruona, Salmis och Oravis. På grund av sina många krigsskador togs han till slut in på Ulriksdals invalidinrättning. Han erhöll den för tiden högsta militära utmärkelsen, Carl XIV Johan medaljen i guld.

Clas Anders Ulfhielm var född den 25 januari 1758 på Söderby i Uppland. Han var farbror till de två nyssnämnda och blev volontär 1770. Han placerades som fältväbel vid Västerbottens regemente 1779. När

kriget bryter ut 1808 är han överstelöjtnant. Han deltog i striderna om Vasa 1808 och blev omedelbart därefter chef för regementets så kallade överstelöjtnantsbataljon. Med den stred han vidare vid Alavo, Virdois, Oravis och Kalajoki. Han var även med vid Skellefteå i maj 1809 där han tillfångatogs och fördes som krigsfånge till Uglitz där han senare släpptes vid jultid samma år.

Otto Anders Ulfhielm föddes i Luleå 30 november 1792. Han var son till nyssnämnde Clas Anders. Han blev volontär vid Västerbottens regemente 1809. Han blev likt sin far tillfångatagen i Skellefteå och placerades även han i Uglitz.

Gustav Ulfspärre var född 1776 och blev först sergeant vid Östgöta infanteriregemente. 1801 utnämns han till löjtnant vid Nylands lätta dragoner, därefter kapten i Adlercreutz infanteriregemente. Han deltog i 1808-1809 års krig vid striderna om Siikajoki, Nya Karleby, Lappo, Alavo, Ruona, Salmis och Oravis.

Johan Gustaf Unander föddes i Stockholm 16 september 1783. Han blev sergeant vid Svea artilleriregemente 1799, livdrabant vid Hertingen av Södermanlands drabantkår 1801. Han förflyttades 1803 till Västerbottens regemente. 1808 när kriget bryter ut är han stationerad vid Helsingeregemente. 1809 var han kommenderad med sin hälsingebataljon för att hjälpa västerbottningarna att driva ut ryssarna från Hörnefors den 5 juli 1809.

Eberhard Ernst Gotthard Vegesack föddes i Rostock 29 mars 1763. Han inledde sin bana som kammarpage hos kung Gustav III 1779. Därefter kapten och befälhavare för Dalrikåren 1788, endast 25 år gammal. Han utnämndes till major samma år och torde ha varit bland de yngsta någonsin att nå den graden. 1797 var han överste och generaladjutant hos kungen. Han blev kort därpå chef för Karelska dragonerna jämte Savolaxbrigaden. Vegesack deltog i kriget mot Ryssland 1788-1790 och var då chef för en speciell jägarbataljon och befälhavare för Dalregementets vargeringskår. 1790 tjänstgjorde han som generaladjutant hos Armfelt och deltog vid striderna om Partakoski och Kärnäkoski samt i slaget vid Savitaipalew där han med sitt avantgarde stormade fram och erövrade ett ryskt batteri. 1802 blev han friherre och 1804 chef för Västerbottens regemente. Han blev generalmajor 1807 och när kriget bröt ut 1808 deltog han med sina trupper vid slaget om Oravis där han blev skottskadad, vid samma tillfälle sköts även hästen ihjäl under honom. Gustav IV Adolf hade inga goda ögon åt Vegesack. Allt låg några år tillbaka i tiden när Vegesack varit brigadchef i Pommern och mot kungens befallning landstigit med sin kår på en annan plats än den kungen gett order om. Kungen

ställde Vegesack inför krigsrätt, men hovrätten friskände honom. Trots detta dömdes kungen honom till livstids fängelse, men revolutionen 1809 när kungen arresterades av Adlercreutz räddade honom undan straffet och han sattes omedelbart i tjänst med sin tidigare grad.

Man kan utan överdrift tillskriva förlusten av Finland på en dålig smått usel militär ledning och en kung som levde i drömmar om fornstora dagar. Det var bara tillfälligheter och ödets nyck som gjorde att inte hela norra Sverige också hamnade under Rysk ledning. Det är nu 200 år sedan krigsrörelser skedde på svensk mark, låt oss även fortsättningsvis bevara och försvara vårt svenska territorium. Det var tiotusentals unga män som stupade under dessa två blodiga år och minst lika många till som dukade under av sjukdomar som spreds i fält.

Julhälsningar

Julkortet var naturligtvis bara en aspekt av ett nytt samhälle som krävde artificiella medel för att sända sina hälsningar. När de första julkorten kom, bodde 3/4 av Sveriges befolkning på landsbygden. I takt med julkortens utbredning, flyttade stora delar av svenska folket från landet till stan, eller till Amerika. Det var en smärtsam process. Det var viktigt att visa, de som blev kvar, att flyttningen var värt något. Det så kallade vykortsraseriet började grassera. Det var lätt att sända vykort, eftersom man inte behövde skriva så mycket. Det var billigt! 5 öre kostade kortet och 4 öre portot, om man inte skrev mer än ett meddelande. När de första nyårskorten och julkorten kom, fick de på sina ställen inte bäras ut före själva nyårs- eller julaftonen. De kort som postades i god tid lagrades på postanstalterna i inlånta sockerlådor. Ibland sorterades bjudningskort av misstag bland julkorten, till stort förtret för inbjudarna.

Telegraf och telefon

Under denna tid, kom telegrafen och sedan även telefonen. Det kan inte ha varit så många jul- och nyårshälsningar som utväxlades per telegram, men julkortskonstnärerna var snabba att ta upp denna nymodighet i sina motiv. Barnen som står och lyssnar på telefonrådnarnas brus, illustrerar en framtidstro som var allmän vid denna tid. Inga trådar löper in till far och mors stuga, men var säkra på att alla barnen skaffade sig telefon.

Utdrag ur Svenska jultraditioner på helgkort från förr

Rolf Boström

Mina föräldrar Elsa och Ernst Boström år 1935

En hemvändande Edeforsbo

Jag vill berätta om min farfar så som jag själv minns honom och som det berättats av mina farbröder, min far och även av min granne Torsten från Ojs. Gustav Adolf Boström i Svartlå (kallad G-A Boström) föddes den 25/2 1876 i Spikberg. Föräldrar var torpare Nils Fredrik Boström och Johanna Maria född Roslin. Gustav Adolf var äldst i en stor syskonskara, men fyra bröder dog i den fruktade lungsoten. Kvar i livet blev därför bara Gustav Adolf, två systrar och Axel Willhelm, han som sedermera startade sågverk i Svartlå. Gustav Adolf fick som äldst av syskonen tidigt bidra med familjens uppehälle genom skogsarbete och flottning i bl.a. Spikselån.

Han träffade sin blivande fru i Vuollerim. Hennes namn var Erika Selberg och bodde i Station, 3 km nedströms Porsi kraftverk på norra sidan. De gifte sig den 14/1 1899. Sedan började ett omväxlande liv. De nygifta flyttade till Holmträsk (nuvarande Snasudden), bodde i AB Bodträskfors hus och G-A sysslade följaktligen med skogsarbete åt det bolaget. I Holmträsk föddes deras första barn 1902 och han fick namnet Henning.

Erika, Frida och Gustav Adolf Boström. Fotograf: Lea Wikström

G-A hade fått tips om ett hemman i Jutsajaure ca 20 km norr om Porjus, nära berget Sörstubba i Muddus. Dit ville han flytta. Den 28/3 anlände familjen till sitt nya hem i Jutsajaure. Till Jutsa nr 1 hörde stora skogar med mängder av villebråd. I närheten fanns stora myrmarker och fiskevatten. Men platsen låg ganska avskilt från andra byar. Efter ett antal år när många pojkar fötts i familjen, började även de att jaga med far.

På 1910-talet och långt fram i tiden fanns det oftast mycket arbete nära Jutsa. G-A hade alltid två hästar. Han och sönerna körde fram stora mängder timmer och ved till järnvägen, då Jutsa ligger vid inlandsbanan. När Suorvas första damm byggdes blev det ännu mer arbete. G-A och sönerna var naturligtvis där med sina två hästar. Alla transporter gick med häst de 10 milen från Porjus. Henning, den äldste av bröderna, berättade om dessa körningar och sa att det var ett mycket hårt jobb. Det var ibland svår storm längs Stora Lulevattnet, oftast väldigt djup snö och någon egentlig väg fanns inte att tala om. Vid hård skare på vårvintern fick man hugga ett spår så att inte kälkarna skulle spåra ur om det blåste upp till storm, berättade Henning.

G-A började ändå se sig om efter något annat när livet var så hårt här uppe nära fjällvärlden. Vid en glad afton på en krog i Gällivare, mötte han en man som hette Olofsson. De berättade om sina hemman. De diskuterade och G-A bytte sitt hemman mot hans hemman i Kroksjö, 3 mil norr om Umeå.

Familjen Boström flyttade till Kroksjö, alla utom Henning. Han blev kvar då han hade träffat sin blivande fru, Ester. Och Olofsson med familj flyttade sedermera upp till Jutsa. Men stackars Olofssons fru grät mycket, när hon upptäckte att hon hamnat mitt ute i skogen.

ÅTTANS VAXKAKA 2011

Lös ledorden och fyll i de sexbokstaviga orden medsols i vaxkakan.
Pil markerar respektive ords början.

- 1 Aluminiumhaltig bergart
- 2 Spetsfundig
- 3 Örike
- 4 Psykiskt mycket osund
- 5 Bör Du ej göra i trafiken
- 6 Gör artig
- 7 En urtida italienare
- 8 Förelagt arbete
- 9 Titta i smyg ur ögonvrån
- 10 Gör busungar äpplen
- 11 Kan kjolen ha
- 12 Kedjade
- 13 Roter
- 14 Slemhinneinflammation
- 15 Resonemang
- 16 Sätt att hopfoga
- 17 Hoplindat
- 18 Ensamrätt
- 19 Gravplats
- 20 Fritidsplats för beväringar
- 21 Bildåtergivare
- 22 Här finns treehotel
- 23 Bollspel och frukt

Lycka till med lösandet önskar KA

Vågrätt

1 A Slog
1 H Fegis
1 L Fylla
1 P Frisera
3 A Sniffning
3 M Prydnadssten
5 A Föreställning
5 H Atomnummer 11
5 P Furstendöme
7 D Övningsstycke
7 O Puckeloxe
8 A Frukosträtt
8 H Överkänslighet
8 R Knöl
10 A Sediment
10 L Råämne till bit och strö
12 A Ljusmitt
12 H Blåsinstrument
12 R Sejdel
13 D Båt
13 O Käpp
15 A Påföljd
15 H Svängt
15 P Långhalsad
17 A Ordgåta
17 M Mindre himlakropp
19 A Förträngning av anatomisk passage
19 H Korum
19 L Skiljelinje
19 P Sedimentär bergart

Lodrätt

B 1 Skjuta
B 7 Kolväten
B 15 Fågel
D 1 Amortering
D 12 Räknesätt
F 1 Englund
F 7 Okulering
F 15 Blamage
H 1 Åsikt
H 14 Emfas
I 7 Konstverket
K 4 Lärarinna
K 11 Hårkräm
M 7 Lantbruksexpert
N 1 Korv
N 14 Klocka
P 1 Ö
P 7 Utdrag
P 15 Seglarterm
R 1 Inrättning
R 12 Yrke
T 1 Shanghaja
T 7 Skivor
T 15 Drömspel

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U
1																					
2																					
3																					
4																					
5																					
6																					
7																					
8																					
9																					
10																					
11																					
12																					
13																					
14																					
15																					
16																					
17																					
18																					
19																					

Konstruktör: Bernt Rutström

Extra. Om intresse finns kan även följande tas med:

Med **K 4, R 12, 1 A, 8 R, 3 M** och **13 O** i ett rätt löst korsord, samt hjälpordet *med*, kan man bilda en mening. Vilken?

Lösningarna skall vara insända senast 31 januari 2012 till:

Inger Enberg Prinsgatan 1, 961 61 Boden

1:a pris 1 st penninglott

2:a pris 1 st trisslott

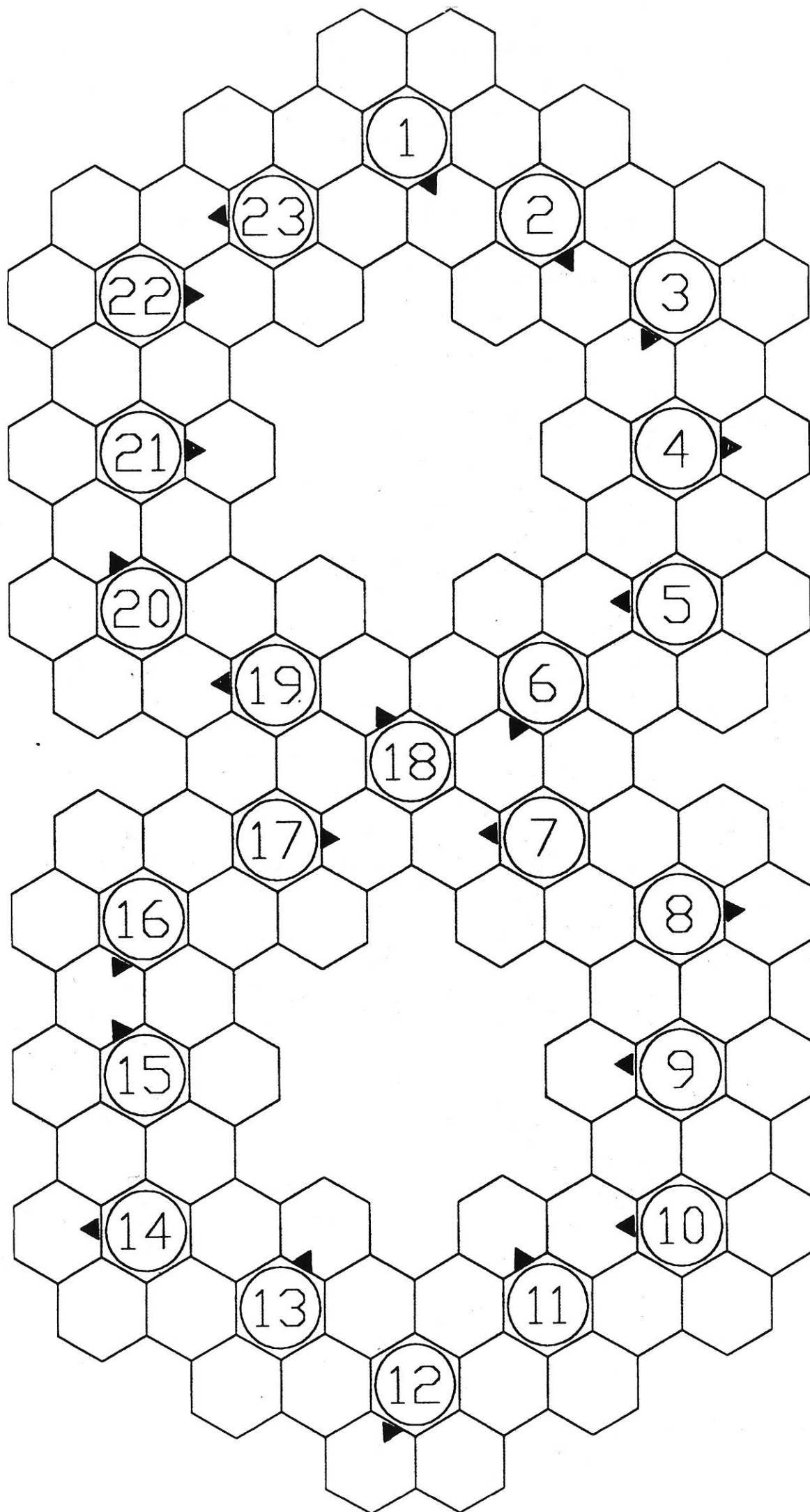
3:e pris 1 st trisslott

Likadana priser till "Vaxkakans" lösare!

Namn:

Adress:

Postadress:

Jutsatorpet

Vilken förändring för familjen Boström! I Kroksjö fanns mycket folk omkring dem. De bodde nära en skola. Barnen fick många kompisar. De äldre sönerna kunde pröva på nya yrken. En tog körkort och blev busschaufför, en annan började som lärling hos en målare. Men G-A själv trivdes inte så bra på det nya stället. Han började längta tillbaka till sina rötter. Släkten var långt borta. En bror bodde, som tidigare nämnts, i Svartlå, en syster bodde i Haradstrakten och en bodde i Jokkmokk. Snart hade Boström gjort det igen! På något vis hade han fått tips om ett hemman till salu, den här gången i Svartlå vid Lule älv. Torsten, deras blivande granne, mindes när hela familjen kom förbi Ojs, på väg till sitt nya hem. Huset låg på den plats där Kristina Larsson idag bor och det var i augusti 1927. Erika och G-A arbetade ca 10 år i jordbruket, men sedan drog de sig tillbaka och min far Ernst tog över. Erika och G-A byggde sig en egen liten stuga vid väg 97 och där bodde de tillsammans. Äntligen ett lugnare liv!

Gården i Svartlå vid väg 97

Men Erika var dock inte så stark längre. Hon var sjuk en lång tid och dog den 26/2 1944. G-A bodde kvar ensam några år, men sedan flyttade han till det nya pensionärshemmet i Harads. Nu var han tillbaka nära sin födelseort. Han dog den 17/6 1950.

Jag minns själv G-A som en gladlynt äldre man som tyckte om att ha folk omkring sig, ibland ville han träffa bara oss barn. Jag minns tydligt när han besökte oss i min barndom och samlade oss barn omkring sig. Han tog fram sin hemlighetsfulla plåtask fylld med Tiger Brand, stoppade omsorgsfullt sin pipa och rökte. Han berättade minnen från alla sina platser och sjöng den fina medeltidsballaden "Det blåser kallt, kallt väder ifrån sjön". Det han berättade mest om, när han tänkte tillbaka på sitt liv, var ändå Jutsa den plats han saknade mest av alla...

Så minns jag honom, mannen med den kraftiga mustaschen, G-A Boström, min farfar.

Rolf Boström

Norsk mor skriver till sin son

Käre son!

Bara ett par rader så du vet att jag ännu lever. Jag skriver detta brev sakta, för jag vet ju att du inte kan läsa fort. Du kommer inte att känna igen huset när du kommer hem, för vi har flyttat. Jag kan tyvärr inte ge dig adressen, eftersom den förra Bergenfamiljen som bodde här, tog med sig numret till sitt nya hus, så att de skulle slippa ändra adress.

Lite om din far - han har nytt jobb. Han har nu 500 man under sig, han klipper gräset på kyrkogården.

Det fanns en tvättmaskin i vårt nya hus när vi flyttade in, men den fungerar inte bra. Förra veckan stoppade jag 14 skjortor i den, drog i snöret och sedan dess har jag inte sett dem.

Din syster fick barn i morse! Jag har inte fått reda på om det blev en pojke eller flicka, så jag vet inte om du är moster eller morbror.

Farbror Olaf drunknade i ett whiskeyfat på Oslos bryggeri för en tid sedan. Några arbetare hoppade i för att rädda honom, men det gick inte. Han kämpade modigt! Han bara slogs och ville stanna kvar! När vi kremerade honom, brann han i tre dagar.

Din far drack inte mycket i julas! Jag hällde en burk motorolja i hans ölsejdel och det höll honom igång till nyårsdagen.

Jag var hos doktorn i torsdags, din far var med. Doktorn satte ett litet rör i munnen på mig och sa till mig att inte öppna den på 10 min. Din far erbjöd sig att köpa röret.

Igår fick vi ett brev från begravningsentreprenören som bad oss betala sista delen av din mormors begravningskostnader, annars skulle han gräva upp henne.

Din älskade mor

PS! jag skulle ha skickat 100 kronor, men tyvärr hade jag redan klistrat igen kuvertet. DS.

Smittofara

Det var i radions barndom. I en Nederluleåby stod en sjuårig pojke framför högtalaren under det ett föredrag om influensa utsändes. Plötsligt utbrast pojkens gamla farmor:

— Go änt so ner, he smitt jo, hoir do! (Gå inte så nära, det smittar ju, hör du!)

ur "De bästa Norrbottenshistorierna"

BÖFF:s aktiviteter

Under denna sommar, liksom tidigare år, har vår förening varit aktiv med ÖPPET HUS och loppisförsäljning vid Råbäcksgården.

Den 30 – 31 juli pågick Hembygdsdagarna med bl.a. konst i det gröna, musikuppträdande, hantverk och brödbak på området. Det underbara vädret lockade ut både ortsbor och turister. Under dessa två dagar skrev 125 besökare in sig i gästboken. Det finns en känsla av att intresset för släktforskning har ökat efter TV-serien "Vem tror du att du är".

Vid loppisborden var det full fart. Glädjande nog hade även våra norska turistande vänner hittat till oss. De mesta av sakerna, som medlemmarna skänkt till loppisen, var populära föremål.

I år var det den 17:e gången som Skörde- och miljödagarna pågått, och den ägde rum den 26 - 28 augusti. Vår förening var en av de över 170 utställarna.

Alla kunde hitta något som intresserade, oavsett ålder. Där fanns livsmedelsproducenter, hantverkare, miljöföretag, föreningar, organisationer, ponnyridning, kaninhoppning m.m.

Då Råbäcksgården ligger i nära anslutning till scenen på kulturområdet, fick vi ett stort antal besökare till loppisborden och forskarlokalen, efter det att gästtälaren Håkan Juholt avslutat sitt tal. Under de tre dagarna, var antalet besökare stort och i forskarlokals gästbok skrev 160 personer in sina namn, och dessutom var det nog lika många som inte skrev in sig.

Föreningen riktar ett stort tack till de medlemmar som deltagit i de båda engagemangen. De som skänkt loppisprylar, transporterat, burit, packat upp och ner, fixat försäljning och inte minst de som visat besökarna, hur fängslande det är att hitta sina rötter.

Kyrkogårdsvandring

Torsdagen den 15 september, klockan 17.30, träffades ett 10-tal släktforskare vid kapellet på Lundagårds kyrkogård. Solen och värmen hade återvänt efter flera dagars regnande, men visst kändes höstens antågande i luften.

Där möttes vi av Ulla Wikman som skulle berätta för oss, hur en gravstensinventering utförs.

Karta över gravplatsen hade hon fått på pastors-expeditionen. Kyrkogårdarna är indelade i kvarter och alla gravar är numrerade. Detta för kyrkogårdsförvaltningens administration och även för att kommande generationer ska ha en möjlighet att hitta sina anförvantes gravplats.

Ulla berättade att hon började forska på gravstenarna 1999. En gravvårdsblankett fylls i, där stenarna dokumenteras med mått (höjd, bredd och tjocklek), stenens material ex. granit, marmor, natursten, onyx, smide eller egenhändigt huggna stenar. Alla stenar fotograferas. Därefter skickar hon detta till Släktforskarförbundet. Inressant är, att Ulla även forskar på personerna som är begravda, för att kunna få fram en familjebild.

Inte långt från kapellet finns ett område med flertalet vita kors, där finns de personer som avlidit i spanska sjukan gravsatta.

I vissa familjegravar finns flera personer begravda, men med bara ett namn på stenen. På pastors-expeditionen kan man eventuellt få hjälp med att hitta de övriga namnen.

Vi skulle titta på en speciellt vacker grav, där två pojkar låg begravda, men när vi inte hittade den, så förstod vi efter en stund att denna gravsten var utbytt. Vilken tur att Ulla då redan hade inventerat och fotograferat denna! På ett konkret sätt fick vi själva uppleva motivet för gravstensinventeringen!

En annan vacker grav var lärarinnan Frida Eugenia Grahns född 14 maj 1890 i Unbyn, dotter till Hilda Grahns. Frida dog endast 22 år gammal i tuberkulos. Efter dotterns död började Hilda arbeta som hushållerska på marketenteriet I 19. Hon fick medalj från Kungliga Patriotiska Sällskapet för Långvarig och Trogen Tjänst. Hon fick även ett guldur.

Många av gravstenarna var svårlästa, men Ullas råd var att försöka vid andra tider på dygnet, då ljuset faller in från andra håll.

Man kan inte undgå att se, att varierande gravvårdar avspeglar äldre tiders klasskillnader.

Vandringen avslutades efter nästan 2 timmar. Då hade kvällen redan börjat bli både kall och mörk. Tack Ulla för en mycket intressant kväll! Vi gick hem med många nya kunskaper.

Berit Andersson

Tecknat efter foto i norbottensforfattare.se

Arnold Rörling

Arnold Rörling, en skrivmaskin och en stor gustaviansk säng i ett mycket litet hyresrum hos en statarfamilj i Åkers styckebruk i Södermanland. Rummet var för litet för att ett bord skulle rymmas. Sittande i sängen skrev den blivande författaren Arnold Rörling manus till sin första roman. Runt omkring rasade världskrigets stormar. Finlands heroiska kamp mot den ryska övermakten har just slutat i ett nederlag, stöveltrampet från Tyskland har under våren hunnit in i Danmark och Norge. Finland var sargat. Danmark var kuvat; Norge likaså och bägge var ockuperade av Tyskland. Vid Sveriges gränser låg svenska soldater i beredskap.

Norrbottenska författare har i alla tider lämnat hembygden så fort som möjligt för att utvecklas och för att förverkliga sig själv och sina drömmar. Eyvind Johnson (född i Björkelund) blev europé och bodde i Paris och Berlin. Birger Vikström (född i Södra Bredåker) drog som de flesta andra iväg till Klarakvarteren i Stockholm, levde ett bohemiskt liv och dog ung i lungsot.

Arnold Rörling hade också gjort uppbrott, i två steg. 18 år gammal, då den ekonomiska depressionen drabbade världen, hade han lyckats låna ihop pengar till två studieår på Sunderbyns Folkhögskola. Äntligen fick han utveckla sin talang och sitt språk. Den första novell han fick publicerad var i skolans tidning Nordanbygd.

Efter två berikande år var han tvungen att återvända till arbetslöshet och drömmar om att bli författare. Till slut satte han sig på tåget söderut (1937). Han lyckades få jobb, först på en cementfabrik, sedan i en fabrik i

Åkers styckebruk där man tillverkade gasmasker för det svenska försvaret. Man arbetade i 8-timmars skift. Under fripassen skrev Arnold Rörling om rallare, ett mer hanterligt och gripbart ämne än krigets kaosartade värld runt omkring, dagligen rapporterade i radions utsändningar.

Året var 1940 och han var 28 år.

1941 kom Arnold Rörlings debutroman ut. Det var *Rallare i by*. Han hade deltagit i Folket i Bilds romanpristävling och vunnit andra pris. På Folket i Bilds förlag *Tiden* gavs boken ut.

Arnold Rörling föddes den 5 augusti 1912 i Inbyn, Boden, några kilometer norr om Skogså. Han dog den 26.4.1972 i Boden. Fadern, som en tid hade varit rallare, var skogsarbetare och småbrukare. Familjen hade sju barn. Fattigdomen var svår. Ändå upplevde Arnold att han haft en bra barndom.

För Arnold Rörling var yrkesvalet i stort sett bestämt redan från första början. Efter de sex åren i skolan förväntades alla barn börja bidra till den gemensamma försörjningen. För pojkar fanns bara skogsarbete att välja. Arnold Rörlings drömmar om att bli författare betraktades som enbart orealistiska drömmar. Men ynglingen från Inbyn passade varken fysiskt eller intresseässigt för tungt kroppsarbete.

Rallare i by (1941) handlar om hur ett järnvägsbygge förändrar förutsättningarna för alla i en bygd. Boken mottogs positivt, men en del "Stockholmskritiker" hade gärna sett mer av psykologi. Arnold Rörling svarade att han velat berätta rakt och rättframt och hade inte alls avsett att skriva psykologiskt. Dessutom påpekade han för dessa att han ansträngt sig för att *inte* spåda på den, som han uppfattade, snedvrida norrlandsromantiken, som dessa kritiker gärna återkom till.

Arnold Rörling gjorde sedan något ovanligt för att vara en författare om brutit sig loss från hembygden i norr. 1943 återvände han till Boden och fick jobb som kulturjournalist på Norrländska Socialdemokraten i Boden. Vid sidan om fortsatte han att skriva romaner. 1946 kom *Vi väntar våren*, en bok om skogsarbetare och småbrukare, följd av fortsättningen *När sol går upp* (1947). Enligt Norrländsk Uppslagsbok var Rörling en berättarbegåvning med stor egen erfarenhet, vilket gav tyngd åt det han skrev.

Arnold Rörling hade ett starkt historiskt intresse. Tre av hans åtta romaner hade detta tema. Den första hette *Häxeld* (1948). Den handlar om häxhysterin under 1600-talet och hur den utspelades i Norrbotten. Den andra var *Silvernatten* (1950) och tar upp stormaktstiden och förhoppningarna om att kunna bryta ädla metaller ur Norrbottens berg under drottning Kristinas tid. Sist kom *Facklan i min hand* (1964) som skildrar

händelser under 1700-talet. Huvudpersonen heter i boken Bäfverheim lika med stormannen Meldercreutz, som grundade järnbruket Melderstein utanför Råneå. Som många andra gruvprojekt slutade allt i katastrof och nederlag.

Tecknat efter bokomslaget 1966.
Originalteckning av Stig Södersten

Många av Arnold Rörlings böcker har handlingen förlagd till skogsbygderna mellan Luleå och Kalix älvar. 1966 kom så Arnold Rörlings sista skönlitterära bok, *Drömmar undanbedes*. Till stor del är boken självbiografisk. Den handlar om en vek yngling, Joel Dolk, som har svårt att förverkliga sina drömmar om frihet. Arbetet i skogen och på småbrukets jordbruk var ingen framtid för honom, tyckte han. Förr eller senare skulle ha ta sig ur det som han såg som ett rent slaveri för brodfödan. Han ville kunna bestämma över sitt eget liv och drömmen om att bli författare släppte honom aldrig.

1968 gav Arnold Rörling ut sin sista bok tillsammans med Nils Unga. Det var *En tidning växer fram* och den handlar om Norrländska Socialdemokraten.

Tyvärr står det inte mycket om Arnold Rörling i svensk litteraturhistoria, inte ens i böcker om svenska arbetarförfattare. Detta trots att han betraktades som en stor berättarbegåvning med mycket goda kunskaper om det han skrev om. Märkligt är också att i den bok på nästan tusen sidor som Bodens kommun gav ut 1980, nämns Arnold Rörling endast på två ställen och då med syftning på boken om Norrländskan. Inte ett ord om honom. Författarna är helt bortglömda. Eyvind Johnson (Nobelpristagare!) nämns i förbigående då stenbrottet i Näsberg tas upp, Birger Vikström nämns inte alls och inte heller Stina Aronson, som visserligen

inte är född i Överluleå men som dock bodde många år i Sandträsk.

Inte heller tror jag att det uppmärksammats att efter Arnold Rörlings död 1972, instiftades ett stipendium för författare från Arnold Rörlings fond. Det hette 1973-2008 *Rörlingstipendiet*. 2008 bytte det namn till *Norrlands litteraturpris*. 37 gånger har priset till *Arnold Rörlings minne* delats ut av Norrländska litteratursällskapet (som jag tror att Arnold Rörling var med och grundade). Bl.a. Gunnar Kieri, Anita Nilsson, May Larsson, Mikael Niemi, Maria Vedin, Anita Salomonsson och Mattias Alkberg hör till dem som fått stipendiet. Det delas varje år ut i augusti månad och pristagaren tillkännages på den ort där Norrländska litteratursällskapet har sitt sammarmöte.

Leif Larsson, Luleå

E-postkontakt: leif.ragnvald.larsson@telia.com

Källor: norrbottensförfattare.se
Norrlands litteraturpris (Wikipedia)
Norrländsk uppslagsbok
Spåret lockar vid källan (Kantele förlag)

Ett fotbollsproffs från Vittjärv

Så här skriver Wikipedia om honom:

"Stig Sundqvist är född den 19 juli 1922 och bor numera i Jönköping. Han är svensk landslagsspelare i fotboll med 11 landskamper 1949-50 (3 mål) med deltagandet i VM 1950 som höjdpunkt innan han blev proffs i AS Roma. Han kallades "Vittjärv" eftersom han kom från byn Vittjärv i Bodens kommun. Han spelade ytter i IFK Norrköping 1949-51 och verkade efter hemkomsten som tränare i flera föreningar."

OBS! Stig avled den 3 augusti 2011.

På nästa sida finns hans antavla i fyra generationer.

Stig "Vittjärv" Olof Sundqvist

Oskar Fritjof Sundqvist f. 1889-07-19 Vittjärv Överlule fs (BD) d. 1963-04-26 Ågårdan Överlule fs (BD) Elektriker g. 1919-02-15	2	Oskar Sundqvist f. 1858-10-28 Brobyn Överlule fs (BD) d. 1931-06-30 Vittjärv Överlule fs (BD) Arbetare, gårdsägare —g. 1881-11-12	4	Emanuel Sundqvist f. 1826-03-18 Brobyn, Överlule fs (BD) d. 1897-12-22 Brobyn, Överlule fs (BD) —g. 1847-04-29 Maja Lena Nilsson f. 1823-02-21 Svartbjörnsbyn, Överlule fs (BD) d. 1889-07-04 Brobyn, Överlule fs (BD)	8	Pehr Hansson Svahn f. 1782-01-21 Storbrändön, Lule lfs (B) d. 1849-11-09 Brobyn, Överlule fs (BD) —g. 1804-10-12 Brita Maria Pehrsson f. 1783-01-10 Skatamark, Lule lfs (BD) d. 1867-06-16 Brobyn, Överlule fs (BD)
	Stig Olof Sundqvist f. 1922-07-19 Vittjärv Överlule fs (BD) d.	1	Greta Johanna Frisk f. 1856-09-30 Bredåker Överlule fs (BD) d. 1934-04-04 Vittjärv Överlule fs (BD)	5	Pehr Danielsson Frisk f. 1824-01-25 Degersel, Råne fs (BD) d. 1903-03-01 Bredåker, Överlule fs (BD) —g. 1848-07-09 Maja Greta Ericsson Åberg f. 1819-12-31 Sävast, Lule lfs (BD) d. 1869-01-02 Bredåker, Överlule fs (BD)	10
Lilly Katarina Sundberg f. 1893-07-12 Bredåker Överlule fs (BD) d. 1967-06-09 Boden Överlule fs (BD) g. 1919-02-15		3	Oskar Sundberg f. 1848-11-27 Bredåker Överlule fs (BD) d. 1908-04-12 Bredåker Överlule fs (BD) Bonde —g. 1875-07-02 Maja Lisa Strandberg f. 1853-10-26 Svartbjörnsbyn Överlule fs (BD) d. 1944-04-11 Bredåker Överlule fs (BD)	6	Johan Samuel Sundberg f. 1813-02-05 Svartlå, Lule lfs (BD) d. 1877-03-31 Bredåker, Överlule fs (BD) —g. 1844 Anna Lisa Larsson f. 1821-06-03 Vittjärv, Överlule fs (BD) d. 1900-03-01 Bredåker, Överlule fs (BD)	12
			7	Nils Petter Strandberg f. 1826-08-02 Svartbjörnsbyn, Överlule fs (BD) d. 1911-06-25 Boden, Överlule fs (BD) —g. 1851-09-30 Anna Lisa Olofsdotter f. 1831-06-09 Svartbjörnsbyn, Överlule fs (BD) d. 1908-11-14 Boden, Överlule fs (BD)	14	Pehr Larsson f. 1780-12-24 Svartbjörnsbyn, Lule lfs (B) d. 1856-06-16 Svartbjörnsbyn, Överlule —g. 1818-05-03 Maja Stina Nilsson f. 1779-12-14 Buddbyn, Lule lfs (BD) d. 1862-01-09 Svartbjörnsbyn, Överlule
				15	Olof Olofsson f. 1789-01-09 Svartbjörnsbyn, Lule lfs (B) d. 1874-10-23 Svartbjörnsbyn, Överlule —g. 1828-03-03 Maja Lisa Andersdotter f. 1806-03-06 Svartbyn, Lule lfs (BD) d. 1856-02-07 Svartbjörnsbyn, Överlule	

Inbjudan till Böfff:s 20-årsfest

Lördagen den 11 februari 2012 kl 17.00
på Restaurang Oscar (Ø II)
för medlemmar med respektive

Pris 200 kr/person inkl lättöl eller vatten
(önskar du en annan dryck, får du köpa den på plats)

OBS! Bindande anmälan (max 70 personer) senast 31 januari

till Björn Fredriksson 0921-653 15 eller 070-629 53 15
eller bjorn.fredriksson@egonet.se

Om du är allergiker eller vegetarian, meddela detta i samband med anmälan!

OBS! Ingen fler påminnelse!

Välkomna!

Nya medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna i föreningen

medl.nr.

Bertil Johansson	Jakobsgatan 36	961 62 Boden	0921 - 657 25	860
Margith Dyrander	Smaragdvägen 53	961 46 Boden	070 - 626 58 38	861
Harry Hannu	Smaragdvägen 53	961 46 Boden	0921 - 658 38	862
Henry Karlsson	Boskatavägen 19 A	976 31 Luleå	070 - 581 23 32	863
Ava Rudh	Garnisonsgatan 53, 7 tr	961 36 Boden	0921 - 545 65	864
samt "nygamla" medlemmarna				
Kajsa Norman	Hjortronvägen 67	196 35 Kungsängen	08- 58 165 293	513
Marie Drake	Gammelbyvägen 57 A	961 42 Boden	0921 - 600 84	722

Adressändringar

Margareta Sandberg	Strandplan 5	961 34 Boden	0921 - 184 13	15
Birgitta Nygård	Dragonvägen 72, 4 tr	194 33 Upplands Väsby	08 - 59 081 409	585
Gun Jonsson	Barrgatan 3	942 32 Älvsbyn	070 - 320 77 56	625
Britt-Inger Åhl	Åbylundsgatan 39	582 36 Linköping	070 - 657 33 89	689
Nils Kallok	Mejerigränd 1	961 61 Boden	0921 - 100 72	709

TACK

Anita Sjöqvist	Boden
Carina Schylander	Boden
Lars Loräng	Boden
Margareta Eliasson	Boden

samt till de som gett bidrag i Internet/mikrokort-sparbössan.

BÖFF

gratulerar dessa medlemmar
som fyllt jämna år under det
tredje kvartalet år 2011

Arne Westman	Boden
Helena Hansson	Boden
Margit Åkre	Boden
Tore Ohman	Boden
Torgny Larsson	Boden
Ulla-Britta Järnberg	Boden

OBS! Ber om ursäkt för de konstiga färgerna på
tidningens foton, p.g.a. att kopieringsmaskinen
inte fungerar som den ska.

God Jul och Gott Nytt År önskar redaktören och styrelsen

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning
retur med den nya adressen till:

B Föreningsbrev

Boden Överluleå
ForskarFörening
Boden-ANAN
Idrottsgatan 2 D
961 64 Boden

Utställning på Forsvarsmuseum Boden!

Johan och Emma Gustafsson med dottern Emy i Sunderbyn, lyssnar på högmässan år 1924.

Fotots ägare: Lennart Limber

Den fasta utställningen Boden Radio invigdes nu den 2 oktober. Gör gärna ett besök på muséet!

I år är det 90 år sedan det första talade ordet sändes i radio, och det var från Boden och denna radio-bunker. Konung Gustaf V var på Göltauddan i Luleå, när staden firade 300-årsjubileum, och han var med på första utsändningen den 12 juli 1921.

Från invigningen av Radiobunkern 2011-07-12